

תאריך: 31.3.2008

לכבוד
חברי ועדת החוץ והביטחון
הכנסת
ירושלים

יו"ר הוועדה וחבריה שלום,

הנדון: דיון בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת בהצעת חוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (הגבלת ביקור אסיר בטחוני), התשס"ז-2007 קבוע לדיון ביום ד' ה-2.4.2008

1. ביום ד' ה-2.4.2008 עומדת ועדת החוץ והביטחון לדון בהצעת החוק שבנדון, אשר עברה בקריאה טרומית במליאה ביום 23.1.2008, לצורך הכנתה לקריאה ראשונה במליאת הכנסת.
2. אני פונה אליכם בשם ארגוני זכויות האדם: בצלם - מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים, האגודה לזכויות האזרח בישראל, הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל, המוקד להגנת הפרט ורופאים לזכויות אדם, בקריאה כי תתנגדו להצעת החוק אשר עומדת בסתירה הן למשפט הישראלי והן למשפט הבינלאומי.
- למכתב זה מצורפת חוות דעת משפטית שנכתבה על ידי הח"מ מהמוקד להגנת הפרט, בשם ארגוני זכויות האדם הנ"ל.
3. אין ספק כי הרצון להביא לשחרור השבויים הישראליים, ראוי ונכון הוא. יתרה מכך, זו חובתה של המדינה לעשות ככל שביכולתה, במסגרת המוסר והחוק, להביא לשחרורם בהקדם האפשרי. יחד עם זאת, שלילת זכויות יסוד מבני אדם באופן קולקטיבי, כדי להפעיל לחץ על אנשים אחרים, אינה בין האמצעים המותרים במדינה שומרת חוק.
4. להלן עיקרי חוות הדעת:
  - הצעת החוק מנוגדת למשפט החוקתי הישראלי ולמשפט הבינלאומי. היא בלתי מוסרית והיא אינה עומדת בתנאי פסקת ההגבלה של חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.
  - בית המשפט העליון פסק בעבר כי כמדינת חוק, על מדינת ישראל לפעול בהתאם לעקרונות החוק גם מול ארגונים אשר אינם שוקלים שיקולים שכאלה:

ישאל השואל: וכי זכאים הם העותרים כי ישקלו בעניינם שיקולים הומניטריים? חברים הם בארגוני טרור שההומניות מהם והלאה ושפגיעות באנשים חפים מפשע הן לחם חוקם. האם ראויים העותרים כי ישקלו בעניינם

שיקולים הומניטריים, שעה שחיילים ואזרחים ישראלים מוחזקים בידי ארגונים שאליהם משתייכים העותרים, ואלה אינם שוקלים כלל שיקולים הומניטריים ומסרבים למסור כל מידע על אנשינו המוחזקים בידם? על שאלות אלה תשובתנו היא זו: מדינת ישראל הינה מדינת חוק; מדינת ישראל היא דמוקרטיה, המכבדת זכויות אדם, והשוקלת בכובד ראש שיקולים הומניטריים.¹

• תכליתה של הצעת החוק הפסולה הינה לעשות שימוש בכלואים הפלסטינים כקלפי מיקוח, במטרה להפעיל לחץ שיוביל לשחרור השבויים או לביקורים אצלם. שימוש שכזה מהווה פגיעה חמורה בזכות החוקתית לכבוד. יש לציין כי אין כל הוכחה לכך שהשימוש באמצעי הפסול של מניעת הביקורים, יסייע לאישור ביקורים אצל השבויים הישראלים או להחזרתם. לא זו בלבד, אלא ששימוש בבני אדם כקלפי מיקוח נפסל בצורה חד משמעית על ידי בית המשפט העליון שפסק:

כאוב הוא עוד יותר מצבו של שבוי, המוחזק בסתר ובהיחבא, קרוע מביתו וממולדתו. אכן, כאב זה, לצד האינטרס העליון של מדינת ישראל להשבת בניה לגבולם, לא נעלם מעיניי... **הטרגדיה האנושית והחברתית שבשבי ובהיעדרות נישאת על כתפינו יום יום. אולם, ככל שחשובה המטרה של שחרור שבויים ונעדרים, אין בה – במסגרת החוק העומד לדיון בעתירה זו – כדי להכשיר את כל האמצעים. לא ניתן – במצב החוקי שבפנינו – לתקן עוול בעוול.**²

• איסור על ביקורי משפחות אצל כלל האסירים הביטחוניים החברים בארגון המחזיק בשבי חיילי ישראלי הינו בבחינת עונש קולקטיבי האסור על פי אמנת ג'נבה הרביעית.

• ביקורי משפחות בכלא הוכרו, הן בחקיקה הישראלית והן במשפט זכויות האדם הבינלאומי, כזכות יסוד הנתונה לכלוא ולמשפחתו.

• כבר עתה, מדיניות הביקורים בכלא חורגת מן הרצוי: הביקורים בכלא מתקיימים לעיתים רחוקות וחלק מבני משפחות הכלואים ממתנינים חודשים ושנים כדי לקבל היתר לביקור בכלא.

• **לא זו בלבד, אלא שישראל מטילה, כבר עתה, הגבלות על אסירים ביטחוניים, הגבלות אשר אינן מוטלות על אסירים אחרים:** הם אינם רשאים לשוחח בטלפון, אינם מקבלים חופשות ואינם מקבלים ביקורי התייחדות. גם בעת הביקור, בני המשפחה אינם יכולים ליצור מגע פיזי כלשהו עם הכלוא. המגע היחיד בין הכלוא לבני משפחתו, מתאפשר ב-10 הדקות האחרונות של הביקור, בין הכלוא לבין ילדיו הקטנים עד הגיעם לגיל 6. חשוב לציין כי נכון להיום ומאז ה-6.6.2007, כ-900 הכלואים תושבי עזה, אינם מקבלים ביקורי משפחות כלל.

¹ בג"ץ 794/98 עובייד נ' שר הביטחון, פ"ד נה(5) 769, 775.

² דני"פ 7048/97 פלוניס נ' שר הביטחון, פ"ד נד(1) 721, 744.

• מניעתם של ביקורי משפחות בכלא אינה פוגעת אך ורק בזכויות היסוד של האסירים. מניעת ביקורי המשפחות פוגעת פגיעה קשה גם בזכות היסוד לחיי משפחה של בני משפחות האסירים, בני משפחה אשר לא חטאו ולא פשעו ואשר חלקם הינם ילדים ופעוטות הגדלים כשהמגע היחיד עם ההורה הכלוא הוא במהלך הביקורים בכלא. כידוע, הזכות לחיי משפחה הוכרה כזכות יסוד חוקתית.

5. לאור כל האמור, אנו קוראים לכם להתנגד להצעת החוק. הנושא העומד לדיון אינו עניין פוליטי ואף לא עניין ביטחוני. זהו עניין מוסרי אשר ישפיע על אלפי כלואים פלסטינים ובני משפחותיהם ועל מעמדה של ישראל כמדינת חוק.

בכבוד רב,

ידין עילם, עו"ד